

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 413

din 27.05.1999

culturii

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și obiectivele prezentei legi

(1) Obiectul prezentei legi îl constituie cadrul cultural și totalitatea domeniilor de activitate culturală.

(2) Obiectivele prezentei legi sînt:

a) asigurarea și protecția dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la activitate culturală;

b) stabilirea principiilor de bază ale politicii culturale a statului și a normelor juridice, în baza cărora este asigurată dezvoltarea liberă a culturii.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi se definesc următoarele noțiuni:

cultură - totalitatea modelelor de gîndire, simțire și acțiune din sferele materială și spirituală ale societății și produsul valoric al acestora;

activitate culturală - activitatea de creare, păstrare, recuperare, protejare, difuzare și utilizare a bunurilor și valorilor culturale;

valoare culturală - rezultat al activității creatoare, care are putere de semnificație într-un anumit spațiu sociocultural;

bun cultural - produs al activității culturale a cărui valoare poate avea un preț exprimat monetar;

patrimoniu cultural - totalitatea valorilor și bunurilor culturale;

cadru cultural - totalitatea entităților culturale (organizații și instituții, persoane, bunuri și valori) ce formează mediul în care se dezvoltă cultura;

organizații de cultură - uniuni de creație, bresle (corporații), asociații, inclusiv obștești,

organizații, instituții și întreprinderi ce desfășoară o activitate culturală;

om de creație - persoană care creează valori culturale, interpretează opere de artă;

lucrător din cultură - persoană aflată în relații de muncă cu o organizație de cultură;

identitate culturală - sistem de valori culturale care formează particularitățile unei comunități etnosociale.

Articolul 3. Domeniul de aplicare a prezentei legi

Prezenta lege reglementează activitatea culturală în următoarele domenii:

a) literatură, teatru, muzică, arte plastice, arhitectură, cinematografie, radiodifuziune și televiziune, artă fotografică, design, circ și alte domenii de creație;

b) artă populară, meșteșuguri artistice (artizanat), activitate artistică de amatori;

c) protecție și valorificare a patrimoniului cultural;

d) muzee, arhive și biblioteci;

e) editare de carte, alte domenii ce țin de publicarea, difuzarea și utilizarea cărții;

f) educație estetică și artistică;

g) cercetare științifică, management al culturii, organizare a procesului de creație;

h) pregătire a cadrelor în domeniul culturii;

i) schimburi culturale internaționale;

j) turism cultural;

k) alte domenii ale activității culturale.

Capitolul II

OBLIGAȚIILE STATULUI ÎN DOMENIUL CULTURII

Articolul 4. Politica de stat în domeniul culturii

Statul stabilește prioritățile activității culturale și asigură cadrul juridic al acesteia.

Articolul 5. Autoritatea publică centrală în domeniul culturii

(1) Autoritatea publică centrală de specialitate care coordonează activitatea culturală în stat este ministerul de profil.

(2) Structura, statutul și regulamentul ministerului de profil sînt aprobate de Guvern.

Articolul 6. Programele de stat privind protecția și dezvoltarea culturii

Guvernul elaborează și finanțează, în modul stabilit, programele de stat privind protecția și dezvoltarea culturii în conformitate cu politica culturală a statului, stabilește direcțiile, formele și modalitățile lor de aplicare.

Articolul 7. Obligațiile statului privind protecția proprietății intelectuale

Statul protejează drepturile oamenilor de creație la proprietate intelectuală, interesele lor patrimoniale și nepatrimoniale legate de activitatea de creație.

Articolul 8. Asigurarea accesului liber la activitate culturală, la valori și bunuri culturale

(1) Statul asigură accesul liber la activitate culturală, la valori și bunuri culturale.

(2) În acest scop, statul:

a) asigură finanțarea, de la buget, și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de

cultură de interes național;

b) stimulează crearea și activitatea organizațiilor de cultură statale și nestatale, inclusiv ale celor particulare;

c) creează condiții adecvate pentru educația estetică și învățămîntul artistic.

Articolul 9. Demonopolizarea în domeniul culturii

(1) Orice acțiune de monopolizare a activității culturale este interzisă.

(2) Statul susține și stimulează organizațiile alternative de cultură.

Articolul 10. Obligațiile statului față de tineretul de creație

Statul protejează tinerele talente, tineretul de creație.

Capitolul III DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE ÎN DOMENIUL CULTURII

Articolul 11. Dreptul la activitate culturală

(1) Activitatea culturală constituie un drept inalienabil al fiecăruia, indiferent de apartenență națională și origine socială, de limbă, sex, convingeri politice, religioase și de altă natură, de domiciliu, situație materială, studii, profesie și de alte circumstanțe.

(2) Drepturile omului în domeniul activității culturale sînt prioritare și nu pot fi limitate de către stat sau organismele nestatale.

Articolul 12. Dreptul la activitate de creație

(1) Orice persoană particulară are dreptul la activitate de creație în funcție de propriile interese și capacități.

(2) Dreptul la activitate de creație poate fi realizat atît pe baze profesionale, cît și neprofesionale.

(3) Omul de creație profesionist și cel neprofesionist sînt egali în ceea ce privește dreptul la proprietate intelectuală, dreptul de a dispune liber de rezultatele muncii sale, dreptul la asistență din partea statului.

[Art.12 al.(3) modificat prin LP111 din 17.05.12, MO130/26.06.12 art.426]

Articolul 13. Dreptul la identitate culturală

Orice persoană are dreptul la protecție din partea statului a identității sale culturale.

Articolul 14. Dreptul la proprietate

(1) Proprietatea intelectuală a omului de creație este protejată prin lege.

(2) Orice persoană juridică sau fizică are dreptul la proprietate în domeniul culturii. Această proprietate vizează obiectele și obiectivele culturale, colecțiile, edificiile de importanță istorico-culturală, organizațiile de cultură.

(3) Folosirea și dispunerea proprietății în domeniul culturii sînt reglementate de legislație.

Articolul 15. Dreptul la crearea organizațiilor de cultură

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de dreptul de a crea organizații de cultură în modul stabilit de legislație.

Articolul 16. Dreptul la activitate culturală în străinătate

și la exportul de valori și bunuri culturale

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de dreptul de a desfășura activități culturale și de a crea organizații de cultură în străinătate, de a exporta valori și bunuri culturale, în scopul expunerii sau comercializării acestora, în modul stabilit de legislația Republicii Moldova și a statelor respective.

Capitolul IV PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 17. Patrimoniul cultural național

(1) Patrimoniul cultural național este stabilit de Guvern de comun acord cu Parlamentul și are un regim special de păstrare, conservare și folosire în corespundere cu legislația.

(2) Împuternicirile privind întreținerea, utilizarea și amplasarea obiectelor și obiectivelor cu o valoare deosebită ale patrimoniului cultural național sînt stabilite, la propunerea Guvernului, de către Parlament, în baza avizelor comisiilor independente de experți, ținîndu-se cont de interesele integrității colecțiilor constituite istoricește, condițiile lor de păstrare și posibilitățile de acces la ele.

(3) Integritatea fondurilor din muzee, arhive, biblioteci și cinemateci, a colecțiilor fotografice și a altor fonduri similare, păstrarea, funcționarea și dezvoltarea lor sînt asigurate de către stat.

(4) Privatizarea obiectelor și obiectivelor care alcătuiesc patrimoniul cultural național este interzisă.

Capitolul V STATUL ȘI OAMENII DE CREAȚIE

Articolul 18. Raporturile dintre stat și oamenii de creație

Statul:

- a) recunoaște rolul deosebit al oamenilor de creație în activitatea culturală, garantează drepturile lor economice și sociale;
- b) garantează libertatea de expresie a oamenilor de creație, stimulînd multilateral activitatea acestora;
- c) apără interesele patrimoniale și nepatrimoniale ale oamenilor de creație în țară și peste hotare;
- d) asigură oamenilor de creație condițiile necesare pentru activitate, contribuind la crearea unor noi locuri de muncă;
- e) susține crearea și activitatea organizațiilor oamenilor de creație, precum și ale federațiilor acestora, ale filialelor și secțiilor comunităților internaționale ale oamenilor de creație;
- f) acordă organizațiilor oamenilor de creație posibilitatea de a participa la elaborarea politicii culturale, asigură pregătirea și perfecționarea profesională a oamenilor de creație;
- g) asigură protecția socială a oamenilor de creație, perfecționează sistemul de protecție socială a acestora;
- h) sprijină oamenii de creație, indiferent de apartenența lor la vreo organizație de creație.

Capitolul VI ORGANIZAREA ȘI REGLEMENTAREA ECONOMICĂ A CULTURII

Articolul 19. Modul de creare, reorganizare și lichidare
a organizațiilor de cultură

(1) În Republica Moldova pot fi create și pot activa organizații de cultură bazate pe proprietatea de stat, municipală, a asociațiilor, inclusiv obștești, și uniunilor de creație, organizațiilor religioase, organizațiilor internaționale, statelor străine, persoanelor juridice și fizice, inclusiv a cetățenilor străini, precum și bazate pe formele mixte de proprietate.

(2) Organizațiile de cultură pot fi create de către:

- a) autoritatea administrației publice centrale de specialitate;
- b) autoritățile administrației publice locale;
- c) alte persoane juridice;
- d) persoanele fizice, indiferent de cetățenie.

(3) Organizațiile de cultură create conform prezentei legi se înregistrează în corespundere cu legislația.

(4) Modul de reorganizare și lichidare a organizațiilor de cultură este stabilit de statutele acestora și de legislație.

(5) Patrimoniul organizației de cultură statale sau municipale, reorganizate ori lichidate, este remis succesorului ei de drept.

(6) Statul beneficiază de dreptul preferențial asupra patrimoniului organizației lichidate.

Articolul 20. Drepturile și obligațiile fondatorului
(fondatorilor) organizației de cultură

(1) Relațiile dintre fondator (fondatori) și organizația de cultură sînt reglementate de legislație, precum și de contractul încheiat între ei, în care sînt stipulate obligațiile părților și modul de folosire a patrimoniului și de finanțare a organizației de către fondator (fondatori).

(2) Fondatorul (fondatorii) organizației de cultură cu scop nelucrative își asumă obligațiile asigurării financiare a acesteia.

Articolul 21. Finanțarea culturii

(1) Finanțarea de către stat a culturii garantează protecția și dezvoltarea acesteia.

(2) Alocațiile de la buget, destinate finanțării culturii, pot fi suplimentate cu mijloace speciale obținute în conformitate cu legislația. Aceste mijloace se formează din defalcările, stabilite prin lege, de la persoane juridice și fizice, indiferent de cetățenie, din donații, precum și din veniturile obținute de la loterii, licitații, expoziții și alte acțiuni similare.

[Art.21 al.(2) modificat prin LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

(3) Obținerea mijloacelor speciale nu atrage după sine reducerea alocațiilor de la buget prevăzute pentru dezvoltarea culturii.

[Art.21 al.(3) modificat prin LP154 din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

(4) Persoanele juridice și fizice, indiferent de cetățenie, au dreptul să creeze, în conformitate cu legislația, fonduri pentru finanțarea culturii.

Articolul 22. Resursele financiare ale organizației de cultură

(1) Organizația de cultură își acoperă cheltuielile din mijloacele fondatorului (fondatorilor), din veniturile provenite din propria activitate, precum și din alte mijloace și încasări, permise de legislație.

(2) Activitatea organizațiilor de cultură statale și municipale este finanțată de către fondatori, în conformitate cu actele de constituire, într-un volum adecvat pentru fiecare gen de activitate culturală.

(3) Dreptul organizației de cultură de a primi ajutoare și donații de la persoane juridice și

fizice din țară și din străinătate, de la fundații și organizații internaționale nu poate fi limitat.

(4) Utilizarea mijloacelor financiare se efectuează în conformitate cu statutul organizației de cultură și cu legislația. Mijloacele neutilizate în anul financiar expirat se utilizează, în conformitate cu legislația, pentru finalizarea proiectelor culturale în anul următor.

Articolul 23. Politica de investiții în domeniul culturii

(1) Statul alocă investițiile capitale destinate consolidării și dezvoltării bazei tehnico-materiale a culturii.

(2) Atragerea și repartizarea investițiilor capitale la obiectivele culturale se efectuează în conformitate cu legislația.

Articolul 24. Asigurarea tehnico-materială a culturii

(1) Statul asigură baza tehnico-materială necesară pentru realizarea programelor de dezvoltare a culturii, de construcție și reconstrucție a obiectivelor culturale.

(2) Statul elaborează și promovează politica tehnico-științifică ce asigură implementarea de noi tehnici și tehnologii în activitatea organizațiilor de cultură, stimulează, prin facilități fiscale, prin credite și prin alte mijloace, participarea organizațiilor nestatale la crearea de noi tehnici și tehnologii pentru cultură.

(3) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și locale acordă organizațiilor de cultură din subordine ajutorul necesar pentru întreținerea și dezvoltarea bazei lor tehnico-materiale.

(4) Autoritățile administrației publice locale pun la dispoziția oamenilor de creație și colectivelor de creație încăperi pentru studiouri, ateliere, precum și alte spații necesare pentru activități culturale, stabilind facilități și reduceri de plată, în conformitate cu actele normative.

Articolul 25. Activitatea economică externă a organizațiilor de cultură

(1) Organizațiile de cultură desfășoară activități economice externe, inclusiv de comerț specializat: organizează licitații, comercializează opere de artă, lucrări de artizanat, obiecte de anticariat etc. în condițiile stabilite de legislație.

(2) Organizațiile de cultură pot beneficia de credite ale băncilor din țară și din străinătate în modul stabilit de legislație.

(3) Valorile culturale din muzeele, galeriile de artă, bibliotecile, arhivele de stat și municipale și din alte instituții statale de cultură nu pot fi utilizate în calitate de garanție sau gaj.

Articolul 26. Politica prețurilor în domeniul culturii

(1) Prețurile (tarifele) la serviciile prestate și la producția organizațiilor de cultură, inclusiv la bilete, sînt stabilite în conformitate cu legislația.

(2) La prestarea serviciilor cu plată organizațiile de cultură acordă facilități copiilor de vîrstă preșcolară, elevilor, studenților, invalizilor, militarilor în termen, precum și altor categorii de persoane, în conformitate cu actele normative.

Articolul 27. Relațiile dintre organizațiile de cultură și alte persoane juridice și fizice

(1) Organizațiile de cultură dețin dreptul exclusiv de-a utiliza simbolurile în scopuri publicitare, precum și de a permite utilizarea acestora de către persoane juridice și fizice, pe bază de contract.

(2) Persoanele juridice și fizice practică activități turistice și organizează excursii la obiectivele culturale de importanță deosebită numai pe bază de contract cu autoritățile administrației publice în domeniul culturii și cu organizațiile de cultură.

(3) Întreprinderile, instituțiile, organizațiile, situate pe teritorii cu valoare istorică și în zonele cu monumente ocrotite de stat, fac defalcări, în conformitate cu legislația, pe conturi speciale de stat pentru evidența, întreținerea, utilizarea, restaurarea și protejarea monumentelor. Mărimea defalcărilor este stabilită de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate, în subordinea cărora se află monumentele respective, teritoriile sau zonele.

(4) Transmiterea edificiilor în care se află organizațiile de cultură altor întreprinderi, instituții, organizații (inclusiv celor religioase) se efectuează conform legislației, asigurându-se organizațiilor de cultură condiții echivalente de funcționare.

(5) Înstrăinarea și transmiterea edificiilor, construcțiilor și terenurilor aferente care aparțin instituțiilor de cultură în alte scopuri decât activitatea culturală se interzice.

Articolul 28. Responsabilitatea pentru încălcarea prezentei legi

Responsabilitatea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi este stabilită de legislația administrativă, civilă și penală.

Capitolul VII
DISPOZIȚII FINALE

Articolul 29

Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI

